

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Jana Vyklického a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **J. Ch.**, zastoupené JUDr. Petrem Veselým, advokátem, se sídlem Praha 8, Za Poříčskou branou 21/365, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 1/376, proti rozhodnutí ministryně práce a sociálních věcí ze dne 7. 6. 2013, č. j. 2013/19456-91/51 - 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2014, č. j. 22 A 66/2013 - 35,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2014, č. j. 22 A 66/2013 - 35, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí (dále „žalovaný“) ze dne 22. 2. 2013, č. j. MPSV-UM/2369/13/9S-JMK, bylo podle § 28 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále „správní řád“) rozhodnuto, že žalobkyně (dále „stěžovatelka“) není účastníkem řízení ve věci příspěvku na péči jejího syna T. Ch.. Proti uvedenému rozhodnutí podala stěžovatelka rozklad, který byl rozhodnutím ministryně práce a sociálních věcí ze dne 7. 6. 2013, č. j. 2013/19456-91/51-1, zamítnut. V napadeném rozhodnutí zaujala žalovaná názor, že účastníkem řízení ve věci příspěvku na péči je pouze příjemce příspěvku a nikoli jiné osoby, byť by výsledek takového řízení mohl mít vliv na jejich důchodové či zdravotní pojištění.

Rozhodnutí o rozkladu napadla stěžovatelka správní žalobou, v níž uvedla, že je jediným žijícím rodičem T. Ch., o něhož zároveň pečuje, přičemž účastenství v řízení se domáhá z důvodu ochrany svých zájmů. V tomto ohledu zmínila, že řízení o příspěvku ovlivňuje její postavení jakožto státního pojištěnce a zasahuje rovněž do práva na rodinný život. Domnívala se tudíž, že jí v souladu s § 27 odst. 2 správního řádu svědčí právo být účastníkem řízení ve věci příspěvku, přestože ten je adresován jejímu synovi jako osobě oprávněné.

Usnesení Krajského soudu v Brně

Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) dle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) odmítl správní žalobu usnesením ze dne 16. 7. 2014, č. j. 22 A 66/2013 – 35.

Dle krajského soudu napadené správní rozhodnutí sice vyslovuje závazný právní názor, ale nenaplnuje materiální znaky rozhodnutí podle ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s., a je proto ze soudního přezkumu vyloučeno. Vzhledem k tomu, že se netýká veřejných subjektivních práv a povinností dopadá na něj rovněž ustanovení § 70 písm. a) s. ř. s. Tato kompetenční výluka poté znamená, že žaloba musí být odmítnuta.

Kasační stížnost

Kasační stížností ze dne 6. 8. 2014, doplněnou podáním ze dne 25. 8. 2014, napadá stěžovatelka usnesení krajského soudu z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Má za to, že judikatura, z níž krajský soud vycházel, na danou věc nedopadá a naopak poukazuje na postup Nejvyššího správního soudu i krajských soudů, které problematiku účastenství standardně projednávají meritorně. Dle stěžovatelky krajský soud dostatečně nevysvětlil, proč se v nyní posuzované věci od dřívějšího postupu odchýlil a žalobu odmítl.

Stěžovatelka dodává, že pro aktivní žalobní legitimaci není vždy nezbytné nalézt hmotné právo, ale postačí i právo procesní, přičemž k otázce jejího účastenství se již vyjádřil zdejší soud v rozsudku ze dne 6. 2. 2014, č. j. 4 Ads 107/2013 – 29. Následně uvádí, že jako rozhodnutí v materiálním smyslu je nutné vnímat jakýkoli individuální právní akt vydaný orgánem veřejné moci z pozice jeho vrchnostenského postavení.

Stěžovatelka dále poukazuje na okolnosti vycházející z merita věci a související s otázkami příspěvku na péči. Má za to, že správní žaloba je prostředkem k ochraně veřejných subjektivních práv, přičemž v dané věci mělo být porušeno její právo vlastnit majetek, právo na rodinný život a spravedlivý proces.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem stěžovatelka navrhuje usnesení krajského soudu zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení. Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

Posouzení Nejvyšším správním soudem

pokračování

Nejvyšší správní soud se nejprve řešil otázku splnění podmínek řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem a jsou splněny i obsahové náležitosti dle § 106 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud následně přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Pro úplnost je třeba dodat, že v závěru kasační stížnosti vyjadřuje stěžovatelka nespokojenost s přístupem žalovaného, který jí odmítá vydat svá předchozí rozhodnutí dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Stěžovatelka ovšem netvrdí, že by tato problematika byla předmětem jakéhokoli řízení, netvoří součást kasační argumentace a Nejvyšší správní soud se proto tímto aspektem dále nezabýval.

Předně je vhodné zdůraznit, že Nejvyšší správní soud nyní přezkoumává rozhodnutí, kterým byla správní žaloba odmítnuta. Za této procesní situace může posuzovat pouze závěry, které vedly k odmítnutí žaloby a nikoli její věcný obsah. Stěžovatelka kasační stížnost správně podala z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který jako jediný připadá v úvahu, pokud je žaloba odmítnuta (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, a který je společně s ostatními rozsudky tohoto soudu dostupný na www.nssoud.cz), avšak nad rámec tohoto důvodu uvedla i další námitky, které již směřují do merita věci – problematiky jejího účastenství ve správním řízení. K řešení těchto otázek ovšem za daného stavu není prostor, a Nejvyšší správní soud se jimi proto blíže nezabýval. Stežejní otázkou tak zůstává, zda krajský soud správně vyhodnotil rozhodnutí o rozkladu proti usnesení o účastenství stěžovatelky ve správním řízení jako právní akt, který nelze ve správním soudnictví přezkoumat, neboť na něj dopadá kompetenční výluka stanovená v ustanovení § 70 písm. a) s. ř. s.

Napadené usnesení krajského soudu je založeno na úvaze, že rozhodnutí podle ustanovení § 28 odst. 1 správního řádu nepodléhá soudnímu přezkumu dle § 65 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelka ovšem vysvětlila, v čem spatřuje zásah takového rozhodnutí do svých subjektivních veřejných práv a tudíž splnění podmínky přezkumu rozhodnutí ve správním soudnictví. Uvedla například, že rozhodnutí vzešlé z řízení, do něhož chtěla jako vedlejší účastník vstoupit, bude mít vliv na její postavení státního pojištěnce, neboť z titulu péče o syna jí plynou výhody v oblasti důchodového a zdravotního pojištění. Zároveň nelze přehlédnout, že judikatura Nejvyššího správního soudu dlouhodobě vychází ze závěru, že rozhodnutí správního orgánu o opravném prostředku proti rozhodnutí dle § 28 odst. 1 správního řádu je přezkoumatelné ve správním soudnictví a je tudíž možné jej napadnout žalobou podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Kromě stěžovatelkou zmíněných rozhodnutí lze v tomto směru poukázat také na rozsudky ze dne 14. 11. 2012, č. j. 1 As 123/2012 - 31, popřípadě na starší rozsudek ze dne 28. 3. 2007, č. j. 3 As 74/2006 - 61. Z kombinace uvedených faktorů plyne, že správnost úvahy stěžovatelky měl krajský soud posoudit meritorně.

Namísto toho krajský soud vycházel z rozhodnutí, která na danou věc nedopadají. V rozsudcích ze dne 31. 3. 2005, č. j. 5 As 35/2004 - 56, a ze dne 30. 9. 2010, č. j. 4 Ads 107/2010 - 70, totiž řešil Nejvyšší správní soud situaci, kdy bylo žalobou napadeno správní rozhodnutí, jímž bylo prvoinstanční rozhodnutí zrušeno. Takové rozhodnutí skutečně znaky rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. nenaplnňuje.

S ohledem na výše uvedené nezbyvá, než napadené rozhodnutí krajského soudu podle § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. zrušit z důvodu nezákonnosti spočívající v chybném odmítnutí žaloby [kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že proti napadenému správnímu rozhodnutí je žaloba ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. přípustná, bylo úkolem krajského soudu jí meritorně projednat a rozhodnout, zda stěžovatelce v řízení o příspěvku na péči svědčilo účastenství či nikoli. V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), nicméně prvním úkolem krajského soudu bude prověřit současný stav několika řízení o témže nároku syna stěžovatelky na příspěvek na péči, aby mohl posoudit, zda stále existují podmínky pro další řízení v nyní posuzované věci.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2015

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu